

Newsletter

VERENIGING BEDRIJFSLEVEN CURAÇAO

NEWSLETTER MEI 2017

1.EDITORIAL

2.ECONOMIE

- **Nieuwe Regering en Regeerakkoord kabinet PAR/MAN/PIN**
- **IMF World economic outlook 2017**
- **Puerto Rico files for bankruptcy**
- **Resultaten Staten verkiezingen 28 april 2017**

3.RAPPORTEN

- **Freedom of the Press 2017**

4.(Nieuwe)wetgeving

5.ECONOMISCHE INDICATOREN

1.EDITORIAL

Sinds de invoering van het stelsel van parlementaire verkiezingen in 1950, die in beginsel om de vier jaar worden gehouden, is op 29 mei 2017 het 36ste kabinet beëdigd en aangetreden.

De formatie van de nieuwe regering Rhuggenaath bestaande uit de samenwerkende politieke partijen PAR, MAN en PIN is voorspoedig verlopen. Een maand na de verkiezingsuitslag een kabinet installeren gebaseerd op een coalitiemodel, is knap en buitengewoon snel. Ter vergelijking: In Nederland is na 70 dagen de formatie nog steeds gaande.

Het snelle formatie proces op Curaçao is een positieve ontwikkeling en getuigt van urgentie. Het is te hopen dat met het aan te treden PAR/MAN/PIN kabinet ook een periode aanbreekt van bestuurlijke /regeer stabiliteit. Gerekend vanaf de historische datum 10-10-10 waar Curaçao de status van autonoom land binnen het Koninkrijk der Nederlanden kreeg tot mei 2017 zijn maar liefst 8 kabinetten aan het roer geweest. De nieuwe regering bestaande uit de politieke partijen PAR, MAN en PIN zal nummer 9 worden.

De grote bestuurlijke instabiliteit heeft Curaçao op sociaaleconomisch gebied niet veel goeds gebracht. In de periode 10-10-10 tot heden is per saldo sprake geweest van economische krimp, continu hoge werkloosheid, daling van het gemiddelde reële inkomen, afnemende deugdelijkheid van bestuur, daling van en verslechtering van het niveau van het onderwijs, gezondheidszorg en veiligheid, forse maatschappelijke verdeeldheid kortom aantasting van het vertrouwen.

Het nieuwe kabinet PAR/MAN/PIN start niet vanuit een gespreid bedje en zal hard moeten werken en leiderschap tonen om het tij te doen keren. Er zijn acties nodig om de hiervoor opgesomde vraagstukken op te lossen.

Uit het door de samenwerkende partijen gesloten Regeerakkoord kan worden afgeleid dat het nieuwe kabinet de nadruk zal leggen op onderwijs/vorming, gezin, economische groei, gezondheidszorg/milieu en deugdelijk bestuur. Prachtige beleidsuitgangspunten die door een ieder omarmd worden. De vraag is hoe, wanneer en op welke wijze deze beleidsvoornemens gerealiseerd en gefinancierd gaan worden.

De ervaring toont aan dat papier geduldig is. Voorgaande regeringen hebben ook goede intenties uitgesproken, doch deze zijn niet of nauwelijks omgezet in daden ter verbetering van de hierboven genoemde economische en maatschappelijke vraagstukken. Het ontbrak aan visie, consistentie en echte actiebereidheid om de problemen aan te pakken.

Het is te hopen dat het nieuw aan te treden kabinet wel daadkracht zal tonen en concrete maatregelen zal invoeren om duurzame economische groei te verwezenlijken waardoor middelen beschikbaar komen om het leefklimaat (niveau onderwijs, gezondheidszorg, veiligheid en adequate huisvesting) te verbeteren.

Deze kunnen in het nog op te stellen regeerprogramma worden opgenomen en uitgewerkt.

In het in deze Newsletter opgenomen artikel, “enkele observaties bij het regeerakkoord” worden een aantal concrete punten genoemd die naar bescheiden mening van de VBC meer aandacht behoeven.

Voeren van een evenwichtig financieel, sociaaleconomische, deugdelijk en democratisch beleid vormt de beste basis om de welvaart te behouden en verbeteren. Uit de ervaringen van landen in de regio o.a. Puerto Rico, Suriname en Venezuela kan volop lering worden getrokken welke aanpak en maatregelen wel of niet gevolgd en uitgevoerd moeten worden.

2.ECONOMIE

• **Nieuwe Regering en Regeer akkoord kabinet PAR/MAN/PIN**

Regering Rhuggenaath:

Een maand na de gehouden parlementsverkiezingen is op 29 mei 2017 het nieuwe Kabinet Rhuggenaath beëdigd. Het is een coalitie kabinet welke door de politieke partijen PAR, MAN, en PIN wordt gevormd. De nieuwe regering wordt geleid door de politiek leider van de PAR de heer Eugene Rhuggenaath die de post van Minister President vervult en tevens het Ministerie Algemene Zaken onder zijn hoede zal nemen. Het volledige PAR/Man/PIN kabinet ziet er als volgt uit:

- Minister President en Algemene Zaken: Dhr. Eugene Rhuggenaath (PAR)
- Minister van Financiën : Dhr. Kenneth Gijsbertha (MAN)
- Minister van Onderwijs, Wetenschap, Cultuur en Sport: Mw.Marilyn Alcalá-Walle (PAR)

- Minister van Gezondheid, Milieu en Natuur: Mw. Suzy Camelia- Römer (PIN)
- Minister Economische Ontwikkeling : Dhr. Steven Martina (MAN)
- Minister Verkeer, Vervoer en Ruimtelijke Ontwikkeling, Mw. Zita Jesus- Leito (PAR)
- Minister Justitie: Dhr. Quincy Girigorie (PAR)
- Minister Bestuur, Planning en Dienstverlening: Dhr. Armin Koket (MAN)
- Minister Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn: Dhr. Hensley Koeiman (MAN)
- Gevolmachtigde Minister: Dhr. Anthony Begina (PAR)

Regeerakkoord kabinet PAR/MAN/PIN:

“Akuerdo di Gobernashon Realisando e maximo potencial di Korsou 2017-2012 “

Het regeerakkoord van het kabinet PAR/MAN/PIN d.d. 10 mei 2017 is nagenoeg een kopie van het regeerakkoord van het kabinet MAN/PAR/PNP/PS welke op 15 dec 2016 is gepresenteerd.

Niet zo verwonderlijk omdat de politieke samenstelling niet wezenlijk is veranderd. Het verschil is dat PS en PNP niet langer deel uit maken van het nieuwe kabinet. De politiek leider van de nieuwe partij PIN heeft echter deel uitgemaakt van het kabinet MAN/PAR/PNP/PS als representant van de PNP. In die zin kan gesproken worden van continuatie.

Het regeerakkoord is het beleidskompas van het kabinet dat opgebouwd is uit negen hoofdstukken. Per hoofdstuk worden de beleidsuitgangspunten van ieder ministerie opgesomd en nader toegelicht. In totaal omvat het regeerakkoord 41 pagina's. Het is de bedoeling dat dit akkoord binnen drie maanden omgezet zal worden in een Regeerprogramma.

Het regeerakkoord omvat zoals bijna alle in het verleden opgestelde regeerovereenkomsten voortreffelijke vertrekpunten. Ook bij “Realisando e maximo potencial di Korsou (RMPK)” is dit het geval.

Geen zinnig mens zal tegen beginselen zijn zoals versterking van de economie, creëren van productieve banen, behoorlijk en integer bestuur, aanpak corruptie, verbeteren leefomstandigheden van de sociaal zwakkeren en gehandicapten, kwalitatief hoog niveau onderwijs en gezondheidszorg, veiligheid kortom verbeteren van het leefklimaat en herstel van het vertrouwen.

Papier is echter geduldig want al te vaak is gebleken dat goedbedoelde intenties niet omgezet zijn in daden en daadwerkelijke aanpak en verbetering van deficiënte maatschappelijke situaties.

Hoewel een regeerakkoord bedoeld is om de gezamenlijke hoofd beleidsuitgangspunten van de samenwerkende partijen weer te geven is het opvallend dat een paar belangrijke (beleids)vraagstukken niet zijn genoemd en of ingevuld. Wellicht dat deze in het Regeerprogramma aan de orde zullen worden gesteld. Hieronder volgt een niet limitatieve opsomming van onderwerpen die ontbreken:

- (Nog) niet aangegeven is hoeveel de intenties en voornemens in hoofdlijnen gaan kosten en hoe deze gefinancierd gaan worden. Een financiële paragraaf ontbreekt.

- Concrete groei percentage, voorstellen en deadlines ter realisatie van de beoogde doelstellingen zijn niet genoemd o.a. welke duurzame economische groeipercentages worden nagestreefd? Het meten van de performance wordt hierdoor bemoeilijkt. Wellicht kan het gemiddelde van de regio (2-3%) worden aangehouden?
Welke concrete maatregelen om de bureaucratie te verminderen?
Welke concrete maatregelen om de costs of doing business te verlagen?
Wanneer treden de National Tourism Organization (NTO), Integriteitskamer, Centraal Planbureau, Begrotingskamer etc in werking?
- Ter verbetering van het niveau van het onderwijs blijkt dat wereldwijd het Aziatisch en het Finlands model de beste resultaten opleveren. Is het niet aan te raden om een van deze modellen als leidraad te kiezen? Idem ten aanzien van Engels als mogelijke instructietaal?
- Welke maatregelen gaan genomen worden om de financieel opdrogende sociale verzekeringsfondsen gezond en duurzaam te maken?
- Het invoerrechten systeem zal worden versimpeld. Hoe? Hoe staat het met het vraagstuk afschaffen cumulatie OB welke al meer dan twee decennia door de politiek is toegezegd?
- Versterken van familiebanden is een van de hoofddoelstellingen. Echter tegelijkertijd lijkt de regering gekozen te hebben voor een modelgezin welke uit één ouder en twee kinderen bestaat. Hoe rijmt dit ? Is het de bedoeling dat degenen die kinderen verwekken bij de opvoeding geen (financiële) bijdrage hoeven te leveren in de vorm van “child support”.
- Wat gaat er gebeuren met de Ministeriële Regeling verbod 34 beroepen (PB 2016 no 15) en de MR verhoging minimumlonen (PB 2016 no 46)? Wordt het model gezin bestaande uit één ouder en twee kinderen het ijkpunt voor het vaststellen van de hoogte van het minimumloon?
- Hoe staat het met de aanpak van de almaar dalende arbeidsproductiviteit?
- Op welk beleid (loon of werkgelegenheid) gaat de regering de nadruk leggen?
- Hoe ziet de invulling van de “media wet en media kamer” eruit?
- Krijgt Curaçao een (politiek) onafhankelijke en deskundige “Regulatory board” ter supervisie van bedrijven die een monopolie positie bezitten?

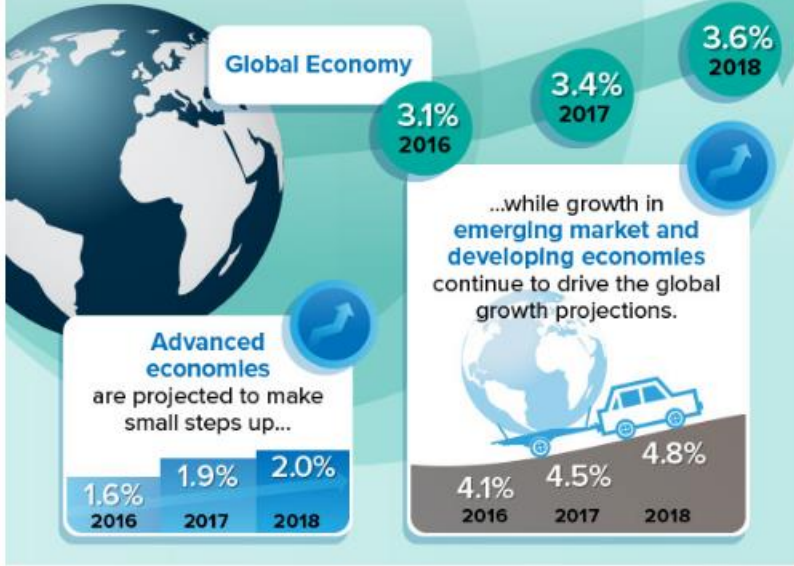
Het regeerakkoord zal naar oordeel van de VBC meer aanspreken indien concrete doelstellingen, maatregelen en deadlines zouden worden opgenomen. Zoals hiervoor is gesteld is het te hopen dat in het regeerprogramma deze punten wel worden verwerkt.

- **IMF World Economic outlook 2017**

The IMF published its view about the world economic outlook 2017 in terms of expected economic growth, the risks and policies that can enhance growth if promoted:

GROWTH

After a lackluster 2016, global economic activity is set to pick up in 2017–18.

RISKS

With the shifting landscape, risks remain significant and difficult to predict.

- **Puerto Rico files for biggest ever U.S. local government bankruptcy**

Facing mountainous debt and population loss, the board overseeing Puerto Rico filed on Wednesday May 3, 2017 for the equivalent of bankruptcy protection.

The oversight board appointed to lead the U.S. territory back to fiscal sustainability declared in a court filing that it is "unable to provide its citizens effective services," crushed by \$74 billion in debts and \$49 billion in pension liabilities.

How did it get this bad?

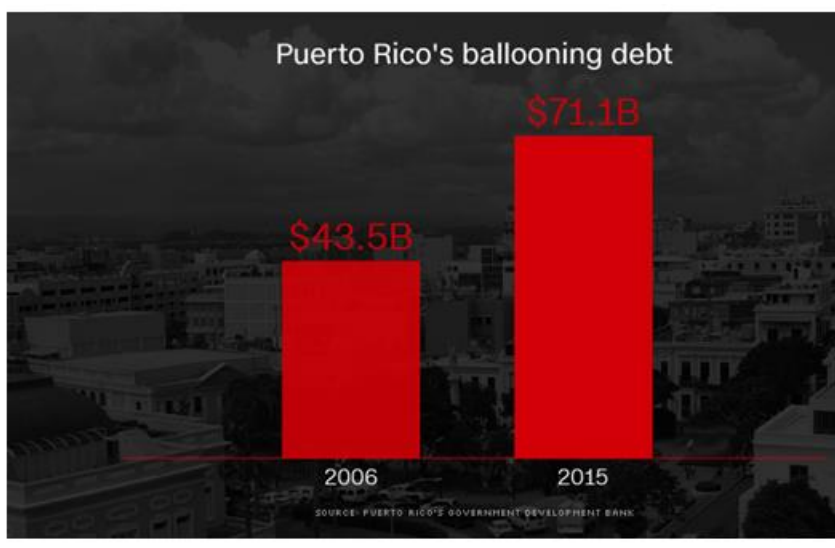
1. Government overspending

For years, Puerto Rico's government spent more money than it took in from taxes. American states are required to craft balanced budgets every year, but Puerto Rican leaders didn't, taking advantage of the island's limbo status -- it's not a state, it's a U.S. territory.

The big spending was fueled by a translation error between Spanish and English in the island's 1952 constitution. It enabled Puerto Rico to issue debt to fund many activities, including day-to-day operations. It all comes down to the interpretation of the phrase "*recursos totales*" -- total *revenue* or total *resources*? It was interpreted as resources,

which is a broader term allowing the government to fund regular operations (e.g. education, policing, health care, etc.) via bonds.

Puerto Rico issued debt many times over the years. But it really skyrocketed in the the past decade, when total debt went from an already hefty \$43.5 billion in 2006 to over \$70 billion by 2014. (The island also has over \$40 billion in unfunded pension liabilities).

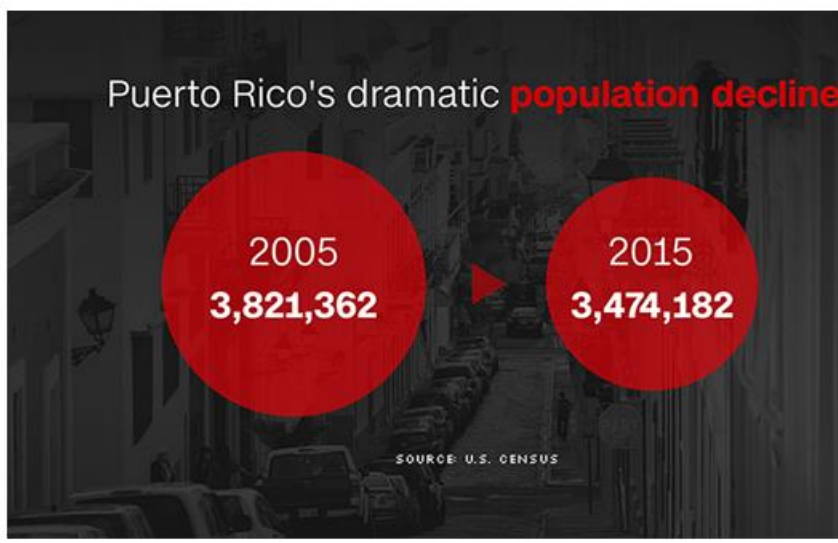
2. The U.S. Congress changed the law

So what happened 10 years ago? Congress is partly to blame for the mess. The island used to be a tax haven for some big businesses such as the pharmaceutical industry. It was cheaper to make drugs on the island than anywhere else in America because companies didn't have to pay federal tax on the Puerto Rican operations.

But in the mid-1990s, Congress began rolling back the special tax exemptions for businesses operating in Puerto Rico. The tax breaks phased out and fully ended in 2006.

Puerto Rico's economy tanked after this happened, and it has yet to recover. Many good private sector jobs were lost and tax revenues dropped. The economy has shrunk almost every year since.

On top of that, the Merchant Marine Act of 1920 mandates that only U.S. vessels can take goods between Puerto Rico and the U.S. mainland. This increases prices on the island and makes goods produced in Puerto Rico less competitive than those coming from cheaper Caribbean nations that send goods on their own ships.

3. Skilled workers left the island

Residents are literally fleeing Puerto Rico, packing up and moving to the mainland U.S. in an exodus not seen since the "West Side Story" era of the 1950s.

It's harder and harder to find a job. The unemployment rate is 11.8%, more than double the U.S. national rate.

What is especially worrying is that Puerto Rico is losing talented and skilled workers. A doctor a day (or sometimes two or three) leaves the island. Skilled professionals like doctors can get higher pay in the mainland U.S., and they just don't see a clear path for the island to turn itself around. Families with young children -- the future workforce -- are also departing.

4. Congress stripped Puerto Rico of its bankruptcy rights

Another major drawback for Puerto Rico is that it doesn't have access to the same bankruptcy laws that states do. So-called Chapter 9 bankruptcy was created after the Great Depression to allow cities, towns and other municipalities to address severe debt problems under a workout process overseen by the courts. Detroit is the most famous Chapter 9 bankruptcy case so far.

Puerto Rico used to have Chapter 9 bankruptcy rights, but the island lost them in the 1980s when Congress revisited this part of the bankruptcy code. The Obama administration and the governor of Puerto Rico argue that it was an unfair decision and that Congress should give the island Chapter 9 rights again. So far, the Republican-controlled Congress is largely against it.

Many experts believe some sort of debt restructuring will be necessary. It may mean delaying payments to creditors or paying less than 100% back. The problem is Puerto Rico is in legal limbo. Neither the island, nor the creditors, want to budge much in negotiations until they know what the laws are for sure.

There's a case sitting at the Supreme Court that could alter the rules, and Congress is debating a bill that could also change everything.

"We're very far from the end," says Philip Fischer, the managing director of municipal bond research at Bank of America Merrill Lynch.

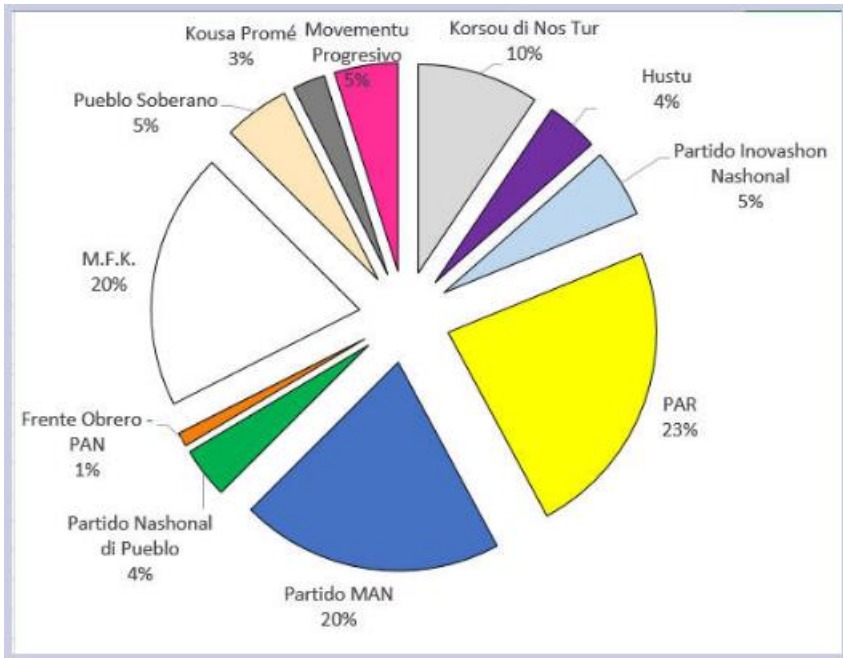
Source: CNNMoney (New York) First published May 12, 2016: 12:58 PM ET

• Uitslag Statenverkiezingen 28 april 2017

Op 28 april 2017 zijn Staten verkiezingen gehouden. Hierbij de officiële uitslag zoals bekend gemaakt door het Hoofdstembureau van Curaçao

Partido	Total Voto	Asiento	Restzetel	Final
KdNT	7438	1	+1	2
PIN	4183	1		1
PAR	18362	4	+1 +1	6
MAN	16071	4	+1	5
MFK	15710	4	+1	5
PS	4029	1		1
MP	3888	1		1
		16		21

Nr.	Politieke Groepering	ST-17	ST-16	+/-
1	Korsou di Nos Tur	7439	8254	-815
2	Hustu	3206	4845	-1639
3	Partido Inovashon Nashonal	4200		4200
4	PAR	18368	11949	6419
5	Partido MAN	16070	12839	3231
6	Partido Nashonal di Pueblo	3099	7017	-3918
7	Frente Obrero - PAN	859		859
8	M.F.K.	15706	12671	3035
9	Pueblo Soberano	4028	5323	-1295
10	Kousa Promé	1975	1867	108
11	Movimentu Progresivo	3880	4140	-260
	Overige partijen		10215	
	Geldige stemmen	78830	79120	-290
	Blanco/ongeldig	1138	1303	-165
	Opgeroepen	120430	120456	-26
	Niet verschenen	40462	40033	429
	Opkomstpercentage	66.40%	66.77%	-0.36%

4 PARTIDO ALTERNATIVA REAL		
Nr.	Kandidaat	Totaal
1	Rhuggenaath, Eugene Philip	15049
2	Jesus geb. Leito, Zita Altagracia Maria	945
3	Alcala geb. Wallé, Marilyn Maria	522
4	Obispo, Curtley Saturnino	127
5	Walroud, Stephen Christopher Andrew	99
6	el Ayoubi, Jeser	191
7	Pauletta, Ana Maria Virginia	73
8	Seferina, Gisette Gregoria	180
9	Millerson, William Walter	56
10	Elhage, Shaheen Saad	264

5 PARTIDO MAN		
Nr.	Kandidaat	Totaal
1	Koeiman, Hensley F.	4935
2	Martina, Ivan Steve (Steven)	5864
3	Gijsbertha, Kenneth (Kenene)	1070
4	Rozendal, Elsa	651
5	Mc William, Giselle	556
6	Konket, Armin	138
7	Plet, Yael	212
8	Hato, Wimbert	233
9	Cleopa, Eugéne G.	414
10	Schoop, Yves (Payo)	417

8 MOVEMENTU FUTURO KÒRSOU		
	Kandidaat	Totaal
1	Schotte, Gerrit Fransisco	8888
2	Cooper, Charles Fernandes	894
3	Constancia, Jacinta Venancia Adelaida	692
4	Pisas, Gilmar Simon (Pik)	3247
5	Doran, Gilbert Joseph Anthony (Gibi)	157
6	Carolina, Juniël Reinaldo	165
7	Eduarda geb. Francisca, Charetti Maria	487
8	Gonzales, Gregory Cassius M. (Chayenne)	225
9	Perigault Monte, Michael Gabriel Perigault	58
10	van Heydoorn, Sithree Adalbert (Cey)	70

1 KORSOU DI NOS TUR		
Nr.	Kandidaat	Totaal
1	dos Santos, Miro Amparo	5369
2	Royer, Meindert N.J. (Menky)	374
3	Braam, Eduard D.	418
4	Monk, Carlos A.	91
5	Petroudis, Tirso E.	134
6	Doran, Mercée M.T.	73
7	Chirino, Yurswin G. (Juni)	153
8	de Freitas, Francisco B. (Queno)	117
9	Nita, Maria C.H.C.R.	63
10	Jansen, Lionel J.F. (Layo)	62

3 PARTIDO INOVASHON NASHONAL		
Nr.	Kandidaat	Totaal
1	Camelia-Römer, S.F.C. (Suzy)	2559
2	Calmes, R.F. (Rennox)	458
3	Isenia, M.E.F.	228
4	Paula, A.R.A. (Abigail)	161
5	Van Tijs-Senora, S.A.A.	98
6	Girigorie, N.P. (Nooi)	93
7	Martis, K.R.E.	79
8	Cozijns- Isenia, J.M.	25
9	Obispo-Noor, M.J. (Mila)	48
10	Pieter, K.F. (Kenny)	74

9 PUEBLO SOBERANO		
	Kandidaat	Totaal
1	Córdoba, Jaime L.	1490
2	Cijntje, Melvin V.E. (Mac)	236
3	Larmonie geb. Cecilia, Ruthmilda D.	1722
4	Wilsoe, Elmer R. (Kadé)	117
5	Rosales, Raul N.E. (Lucho)	107
6	Raveneau, Winifred A. (Wini)	43
7	Provence, Sidney J. (Chi)	48
8	Santiroma, Gershwin A.	55
9	Isidora geb. Colina, Chimène N.C.	39
10	Orphelin, Disrael G.D.	25

11	MOVEMEMNTU PROGRESIVO	
	Kandidaat	Totaal
1	Moses, Marilyn C.	2489
2	Dannawi, Gassan	501
3	Santiago, Naisha F.	78
4	Veeris, Egbert A.D.	94
5	Mamber, Muriëll N.	113
6	Inesia geboren Wright, Rosita M.	49
7	Costa Gomez da, Radameh M.F.	57
8	Klooster, Marian G.	53
9	Welvaart geboren Wright, Xenia A.	40
10	Provacia, Maria A.	29

3.RAPPORTEN

- **Freedom of the press 2017**

On April 28, 2017 Freedom House and Reporters without borders published their annual report Freedom of Press 2017 on media freedom around the world.

Key Global Findings

- Global press freedom declined to its lowest point in 13 years in 2016 amid unprecedented threats to journalists and media outlets in major democracies and new moves by authoritarian states to control the media, including beyond their borders.
- Only 13 percent of the world’s population enjoys a Free press—that is, a media environment where coverage of political news is robust, the safety of journalists is guaranteed, state intrusion in media affairs is minimal, and the press is not subject to onerous legal or economic pressures.
- Forty-five percent of the population lives in countries where the media environment is Not Free. The world’s 10 worst-rated countries and territories were Azerbaijan, Crimea, Cuba, Equatorial Guinea, Eritrea, Iran, North Korea, Syria, Turkmenistan, and Uzbekistan.
- Politicians in democracies such as Poland and Hungary shaped news coverage by undermining traditional media outlets, exerting their influence over public broadcasters, and raising the profile of friendly private outlets.
- United States President Donald Trump disparaged the press, rejecting the news media’s role in holding governments to account for their words and actions.
- Officials in more authoritarian settings such as Turkey, Ethiopia, and Venezuela used political or social unrest as a pretext for new crackdowns on independent or opposition-oriented outlets.
- Authorities in several countries in sub-Saharan Africa, the Middle East, and Asia extended restrictive laws to online speech, or simply shut down telecommunications services at crucial moments, such as before elections or during protests.
- Among the countries that suffered the largest declines were Poland, Turkey, Burundi, Hungary, Bolivia, Serbia, and the Democratic Republic of Congo.

Top 10 countries with highest freedom ratings:

Country	Abuse score	Underlying situation score	Global score	Diff. score 2016	Diff. Position 2016
1 Norway	0	7.60	7.60	-1.19	2
2 Sweden	10.99	7.59	8.27	-4.06	6
3 Finland	0	8.92	8.92	0.33	-2
4 Denmark	0	10.36	10.36	1.47	0
5 Netherlands	17.92	9.63	11.28	2.52	-3
6 Costa Rica	0	11.93	11.93	0.83	0
7 Switzerland	0	12.13	12.13	0.37	0
8 Jamaica	0	12.73	12.73	0.28	2
9 Belgium	13.86	12.47	12.75	-1.43	4
10 Iceland	0	13.03	13.03	-2.27	9

Bottom 10 countries with lowest freedom ratings:

170 Laos	56.70	66.41	66.41	-5.17	3
171 Equatorial Guinea	0	66.47	66.47	0	-3
172 Djibouti	32.19	70.54	70.54	-0.36	0
173 Cuba	51.93	71.75	71.75	1.52	-2
174 Sudan	27.73	73.56	73.56	1.03	0
175 Vietnam	68.15	73.96	73.96	-0.31	0
176 China	89.24	74.77	77.66	-3.30	0
177 Syria	82.76	80.09	81.49	0.14	0
178 Turkmenistan	35.26	84.19	84.19	0.75	0
179 Eritrea	71.71	84.24	84.24	0.32	1
180 North Korea	51.93	84.98	84.98	1.22	-1

Source: Reporters without borders 2017

4.(Nieuwe)Wetgeving

Beknopt overzicht recente (initiatief) wetsvoorstellen/aanpassingen op sociaal-economisch gebied welke door de Regering dan wel als initiatief ontwerp van de Staten aan de wetgevende macht ter behandeling zijn aangeboden en waar de SER advies over dient uit te brengen (periode april t/m mei 2017).

In de betreffende verslagperiode zijn er geen ontwerp wetsvoorstellen ter advisering aan de SER aangeboden.

5.ECONOMIC INDICATORS

Foreign Exchange Position (x mln) :	March 2017 : NAf 2,624
definition IMF	March 2016 : NAf 2,690
Import coverage (months)	March 2017 : 4.9

Consumer Price Index (Oct 2006 = 100)	March 2017	:125.3
	March 2016	:122.8
	Change	: 2%
Average inflation past 12 months		: 0,4%

Population and Employment		
Curaçao	: 2016	2015
Total population	156,719	155,302
Employed population	65,117	61,823
Unemployed population	9,953	8,198
Labor Force	75,070	70,021
Unemployment rate	13.3%	11.7%

Stay over tourism no of visitors	: March 2017 year to date	: 109,198
	March 2016 year to date	: 127,534
	Change	: -14 %

Cruise tourism no. of passengers	: March 2017 year to date:	199,617
	March 2016 year to date	: 188,065
	Change:	6 %

Stay over nights	March 2017 year to date:	978,190
	March 2016 year to date:	1,008,544
	Change:	- 3%

Shipping	: Jan - Dec 2016	Jan - Dec 2015
Freight	1003	1005
Tanker	973	1158
Cruise	235	255
Others	366	437

	Jan- Dec 2016	Jan-Dec 2015
Cargo movements, metric tons		
Unloaded	639,693	615,558
Loaded	212,184	209,580

	Dec 2016	Dec 2015
Total companies Commercial Register		
Local	25,241	24,991
International	13,460	13,451
Total	39,051	38,442

Source: Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten, Central Bureau of Statistics, Curaçao Tourism Development Foundation, Curaçao Port Authority, MEO, CHATA, Chamber of Commerce Curaçao